

TALLINNA LINNAPEA KÕNE AASTAL 2110

Tere!

Mul on hea meel näha, et nii mitu inimest on tulnud oma taludest, imelistest oludest väärustama ja väärtustama me armsa maa pealinna.

Ma vaatan linnapeana meie linna peale ja ma näen, et ta hea on. Palju parem kui sajakonna aasta eest.

Ma tahan vaadata tulevikku ja olevikku ja minevikku, tahan näha, mis tehtud ja teha, mis nähtud. Olla, kus oldud, tulla, kust tuldud, minna, kuhu mindud ja emmata me elulikke keskkonda, olulikke kaaskonda ja tululikke ühiskonda.

Kavandada meie elu vähemasti poole aastatuhande plaanis, kui tervet ei jaksa.

Kui aastatuhat murdus, murdus miski ka meie linna elus – ning raksatas õigesti. Kahesaja aasta eest hakkasid linna juhtima eestlased, saja aasta eest venelased, sakslased kadusivad vahepeal päris ära, asemele sibasivad soomlased – elu ei kadunud kuhugi.

Toome tsitaate aegadetagusest, jagunud mõtteid ju alati meil:

Kui kunagi kummati kõneldi, et me linna liiklus on suisa põrgu, siis tänaseks oleme loonud mõnusa tänavavõrgu, kus inimene saab kulgeda. Võime rahumeeli mõne räntsaka risttee või kummarguse kvartali tänavalaadaks või kultuurisündmuseks sulgeda, igapäevaelu ja –melu sellest ei peatu. Tramm kannab inimest sinna ja tänna – täna on see nii juba pea igas linnajaos. Ning igahommikune, igaõhtune äärelinna liikluskaos on vaid mõru möödanik. Tabasalust pääseb Viimsisse läbi kesklinna vaid ühe ümberistumisega. Keilast Paljassaarde ja tehissaare kultuurilinnakusse, kino- ja kontserdimajadeni kulub ehk vaid pooltund. Tehtud.

Mõeldud-monteeritud, vähem kui sajandi eest:

Mis tähtsam, millest täna tahan kõnelda, on see, mis meilt enim vaeva ja pühendumust nõudnud, milleni alles hiljuti oleme jõudnud: Lasnamäe on lõpuks taas see luuletajate-lamburite paik, mis ta oli me eesti kultuuriloo alguses, see on lõpuks ometi see madaltiheda asustusega roheline, mille kandis oma mõtteis kaardile 20. sajandi alguse üks suurim arhitekt ja linnaruumimõtteleja maailmas – Eliel Saarinen. Pole rohkem mänguplatse ja parke, tiike ja tihedalt triikis alleid-puiesteid kui sääl nõlval, mis linnale ja merele mõnusasti vaatab! Nähtud.

Tuletame meelde jama, mis häiris meid linlasi, aga enam ei häiri, laseme kõnelda linnapeal aastast 2020, ilus ettevõtlik tsitaat, mille sisu õnneks ka õnnestus:

„Kui Tallinn sai üle tollest transpordipuudest, mis meid aastakümneid rõhus, kui Tallinn sai lõpuks raudteeühenduse Riia, Vilniuse, Varrsavi, Praha, Berliini, kogu Euroopaga, seisis meie silme ees kindel sihtmärk: tervet Eestit katvat transpordivõrku ei saanud enam juhtida sadama lähistelt, magusalt kinnisvara- ja kaubandusalalt. Samamoodi nagu oli võimatu miljonilinnast vedada läbi ohtlikke konteinereid. Seetõttu sai Tallinna toel rajatud ja avatud kaubasadam satelliitlinnas Paldiskis. Seetõttu avame peagi uue rahvusvahelise rongijaama, vana ja veidi nostalgilise sõnaga – peavaksali – Tallinn-Väikses, ajaloolises ja olulises sõlmjaamas uue linnatsentrumi lähistel.

See on mõneti oluline arvestades seda, kuidas Tallinn on panustanud rahvusvahelisse haridusvõrgustikku, lihvides süsteemi ja rajades koole, mis mitte ei vasta Euroopa standarditele, vaid loovad neid. Tallinna Ülikool on muidugi andnud paljudele tööd, uus peamaja Tondi ajaloolistes kasarmutes on üleilmse tähtsusega teaduskeskus ning üliõpilaselu on meie linna 20.-21. sajandi vahetuse maitsetut materialistlikku ilmapilti ilmselgelt muutnud, aga just selle vaimu tõttu on siia kolinud ja kolimas ka mitmed äri- ja finantskeskused, sest seda intellektuaalset powerit, väge, mida nad toimimiseks vajavad, leiab vaid säärasest linnast. Lähitulevikus alustavad siin tööd mitu uut kvantfüüsika ja geeni- ja infotehnoloogia laborit, rääkimata sellest, et humanitaarias on Tallinnast saamas kirjanduse ja rahvaluule uurimise kese, milles mängib muidugi suurt rolli iga-aastane Euroopa, kui mitte maailma, suurim kirjandusfestival. HeadRead, teab kogu maailm.“

Tark linn toimetab oma terase rahva hüvanguks edasi:

Õige otsus oli panustada turismiäri intellektuaalsemale osale: kultuurisaar ning ärikonverentsid, maailmamajanduse oluliste instantside pea- ja harukorterid: seda suunda arendame kindlasti edasi, sest kui juba kord vedas nii, et me maailma tänane ilmastik Tallinnat soosib säärase maheda oleku ja Läänemere California kuulsusega, ei tohi seda võimalust käest lasta. Au ja uhkus meile, et oleme vabameelsed, et linna kohvikuis ja kabareedes lubatakse ikka veel õlut müüa ja osta, mis peamine, kohalike väikepruulikodade õlut! Me oleme tänane õllesõprade pealinn, samas, Euroopa üks turvalisem pealinn, isegi meie väikse metroovõrgustiku pimeduses ei askelda enam hämaramehed. Noortekeskuste, spordiparkide, vanamoodsate hubaste kohvik-raamatukogude, teaduskeskuste, observatooriumide ja loomaaiaga seotud veeparkide-akvaariumide võrgustik annab põhjust mõelda ja tegutseda noortele, kes ei pea enam asendustegevusi otsima.

Ajalukku minemiseks on mõistlik ajalukku vaadata – kuidas võeti ette ja lükati valmistamiseks hulk elementaarseid vajalikke eluküsimusi:

„Kui siinamaani kuuluvad Euroopa olulisemate sekka me filmi-, teatri-, kirjandus-, jazz- ja klassikafestivalid, siis peagi avame ka suurima linnaturu: keskel läbi 40% linna elanikkonnast on võimalik oma elamispiinal, katustel-rõdudel harida kultuurtaimi. Meie katused rohetavad, mu daamid ja härrad! Või kui veel ei rohetata, saab see varsti juhtuma.“

Ja tollesama, enam ei mäletagi, missuguse aasta linnajuhi visioon tundub tänapäeval enesestmõistetavana:

„Üks uus ja edumeelne samm, mille kohe-kohe linnavolikogus kinnitame, on seotud juhtimisega: et autoritaarne mudel, mida kordi prooviti, ei toiminud, asendame selle kindlamalt n-ö „jooksva demokraatiaga“, mille kõiki printsiipe veel välja töötatud pole, kuid põhiline element on võimalus lähetatud esindajat kodanikuaktiiviteediga alati tagasi kutsuda. Samutu suurenevad linnakodaniku õigused meie sotsiaalkeskonnas „Tallinn, avatud linn“, keskel läbi võib igaüks meist asetuda nõuniku või kaastöölise rolli. Keskel läbi on see parem maailm. Kogukonnakesksed lahendused aitavad piirkondadel oma nägu ja vaimu säilitada ning nõnda pole Vanalinn enam ammu ainus keskus. Igal linnajaol on oma identiteet, oma väike kauba- ja turuvõrgustik, kohvikud ja kohad, kus koguneda. Kogukonnakeskne juhtimine, kus kolmandale sektorile on antud asjade ajamisel palju suurem roll, on ainus võimalus tänases maailmas toime tulla.“

Ja eks ole ju olnud vägagi vahva seesinane suundumus, mis viimase saja aasta jooksul inimesed linnast minema viis!

Meie maa pealinn on jälle va vanalinn oma ägedate eeslinnadega. Eestlased aga on tagasi asustanud maa.

Mõni sajand tagasi taheti lapsed haridusega üle külvata ning linna puhtama elujärje peale saata – tänavikus on teisiviisi.

Korralikud koolid on igas külas, maailmalaiune teabevõrk ulatub igasse kodusse.

Tarka tööd saab teha igalt poolt ja hüvasid puuvikaid ning juurikaid kasvatada igaihe kodumaal – kodumaal sõna otseses mõttes.

See päris linn aga kasvab ja õilmitseb ikka Toomkiriku ja Oleviste vahepeal.

Ja see linn on tagasi oma olulisuses ja elulisuses, ta on tagasi Euroopas ning ta on tagasi tähtis.

Ma ei jõua siin enam peatuda Tallinna-Helsingi veealusel raudteel, mis õnnelikul ajal ehitati, jah, säält põhjast ei veetud sisse mitte vaid turiste ja lustisõitjaid, vaid ka meelelaadi ja asjaajamistarkust, ei peetud siin vaid konverentse ja kõnekodasid, vaid tõugati täiesti tegelikke ja tõhusaid koostööprojekte, nii linnaruumi kujundamisel, kaubanduskeskkonna loomisel kui kultuurivallas. Kasu mõlemale linnale oli paraku loomulikult üüratu – said Tallinna asjad mõõdukamalt ja teadjamalt ära tehtud ning Helsingisse enam hoogu ja sädet silmi. Eks oleme kaua sellisest kaksiklinnast unistanud, see loob nii turvatunnet kui praktilist igapäevast tegelikku tulu. See on tõeluse ilusam variant, me võiksime olla ka kauge, hüljatud ja mahajäänud kant...

Rooma, London, Pariis, Tallinn – see mõtteline nimekiri on täna loomulik ja loogiline.

Ei läinudki enam kui paarsada aastat – ja järgmised mõnisada toovad palju head juurde.

Olge kõik lahkesti abiks, meid ootavad suured, ehk mitte küll valgustkartvad teod.

Meie linn ja meie maa köevad vägevail sütel.

Ei muud kui – tuld!